

TEMA ADI: Millî Kültürümüz

METİN ADI: Gümüşhane

METNE HAZIRLIK

1. Karadeniz'deki illerden hangilerini gördünüz? Gördüyseniz burada yaşadıklarınızı anlatınız. Görmediyseniz, nereleri görmek isteyeceğinizi nedenleriyle açıklayınız.
2. Ailenizle birlikte gezip gördüğünüz yerlerden en çok hoşunuza gideni anlatınız.

Metni sessiz ve sesli okuma yöntemiyle okuyunuz.

GÜMÜŞHANE

Gümüşhane, Karadeniz Bölgesi'nin Doğu Karadeniz Bölümü'nün iç kesimlerinde yer alan bir kent. Doğal güzelliklerinin yanı sıra kaleler, camiler, köprüler, konaklar ve daha birçok tarihî yapı açısından da zengin bir kentimiz.

Gümüşhane'den genel bir görünüm

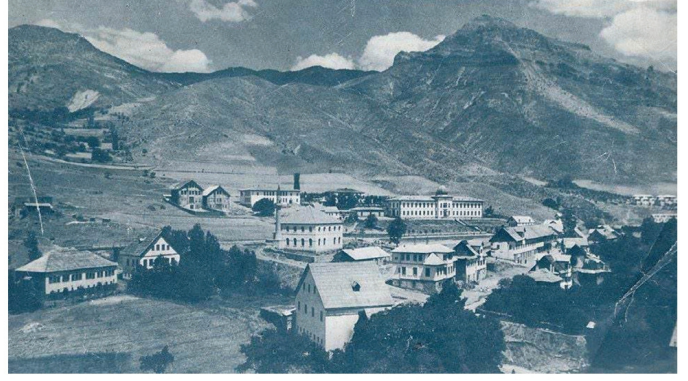
Gümüşhane Harşit Çayı'nın iki yakasında, vadi boyunca uzanan bir yerleşim yeri. İl merkezinin denize uzaklığı 100 kilometre. Kentin en yüksek noktası 3331 metreye Abdal Musa Dağı. Kentin en önemli akarsularından 142 kilometre uzunluğundaki Harşit Çayı, Gümüşhane'nin içinden geçerek Karadeniz'e dökülüyor. Önemli bir diğer akarsu ise 320 kilometreye Kelkit Çayı. Kentin iklimi genellikle Karadeniz iklimi etkisi altında. Ancak bazı kesimlerinde Doğu Karadeniz, bazı kesimlerindeyse Doğu Anadolu iklimine benzer özellikler görülür.

Eski Gümüşhane Süleymaniye Mahallesi

Günümüzdeki adıyla Süleymaniye Mahallesi, Gümüşhane'nin ilk yerleşim yeri. Bu yerleşim yerinin geçmişi milattan önce üç binli yıllara dayanıyor.

Fatih Sultan Mehmet tarafından 1461 yılında Osmanlı İmparatorluğu topraklarına katılmasının ardından Gümüşhane'deki gümüş madenleri işletilmeye başlanmış. Yerleşim alanındaki darphanelerde Osmanlı İmparatorluğu'nun gümüş sikkeleri basılmış.

Birçok farklı dinin ve milletin barış içinde yaşadığı bu yerleşim alanı cami, kilise, han, köprü, hamam gibi birçok tarihî yapının varlığı nedeniyle koruma altına alınmış.

Gümüşhane Süleymaniye Mahallesi

Bir Madenci Köyü Santa Harabeleri

Santa Harabeleri, Gümüşhane merkez ilçeye bağlı Dumanlı köyünden ve onun mahallelerinden oluşuyor. Eski bir madenci köyü olan bu yerleşim yeri 17. yüzyılda Rumlar tarafından kurulmuş. Evlerin hepsi taştan ve tek katlı inşa edilmiş. Her sokakta en az bir kilise ve bir çeşme var. Günümüzde bu yerleşim alanı tarihî yapıları nedeniyle koruma altına alınmış.

Gümüşhane Santa Harabeleri

Doğu Karadeniz'in Görkemli Kalesi

Kentte eski çağlardan kalma birçok kale var. Bunlardan biri Kov Kalesi 2007 yılında restore edilmiş. Kale, 130 metre yükseklikteki bir kaya üzerinde 14. yüzyılda yapıldığı düşünülen kale Selçuklular Dönemi'nde kullanılmış.

Gümüşhane Görkemli Kalesi

Tomara Şelalesi

Gümüşhane'nin Şiran ilçesindeki Tomara Şelalesi ilçe merkezine 25 kilometre uzaklıkta. Bu şelaleyi başka şelalelerden farklı kılan özelliği ise suyunun çok sayıda noktadan kaynaklanıyor oluşu. Şelale bölgede Kırk Gözeler olarak da biliniyor.

(...)

Gümüşhane Tomara Şelalesi

Doğal Mimari Harikası Karaca Mağarası

Karaca Mağarası Gümüşhane'nin Torul ilçesine bağlı Cebeli köyü içinde. Kent merkezine 17 kilometre uzaklıktaki Karaca Mağarası'nda sarkıtlar, dikitler, mağara çiçekleri, sütunlar ve traverten basamakları gibi birçok doğa harikası bir arada bulunuyor. Doğal mimarisiyle Karaca Mağarası, Gümüşhane'nin görmeden dönülmesi gereken yerlerinden biri.

Gümüşhane Karaca Mağarası

Zigana Kış Sporları Turizm Merkezi

Gümüşhane'nin Torul ilçesindeki Zigana Turizm Merkezi, Karadeniz'de kayak yapma olanağı sunan tek tesis. Kayak sezonu aralık ayında başlayıp nisan ayında son buluyor. Tesiste kırk kişilik bir kayak evi de var.

Zigana Turizm Merkezi

Kadırga Yaylası Şenlikleri

Gümüşhane yayla turizmiyle de öne çıkıyor. Kadırga Yaylası Şenliği bu şenliklerden biri. Her yıl temmuz ayının üçüncü haftasında düzenlenen bu şenliğe bölgesel, ulusal ve zaman zaman uluslararası katılım oluyor.

Kadırga Yaylası Şenlikleri

Dünya’da Tek Olan Kadırga Açık Cami

Kadırga Yaylası’ndaki Kadırga Açık Cami, açık hava camisi olma özelliğiyle dünyada tek. Osmanlı İmparatorluğu döneminde yapıldığı bilinen bu camide yüzyıllardır binlerce insan açık havada ibadet ediyor. Açık hava camisinin iki minaresi var. Bu minareler on beş yıl önce yapılmış.

(...)

Gümüşhane Kadırga Açık Cami

Yasemin ŞAHİN

Bilim Çocuk Dergisi

(Kısaltılmıştır.)

1. ETKİNLİK

Metinde yer alan aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Kelimeleri bulmacada bularak işaretledikten sonra, altta yer alan anlamlarının başındaki noktalı yerlere yazınız. Anlamını yeni öğrendiğiniz kelimeleri sözlüğünüze yazınız.

KESİM

RESTORE

GÖZE

SİKKE

DİKİT

KONAK

KENT

HAN

SARKIT

Ü	İ	U	F	T	O	M	R	P	C	A
K	F	K	R	E	S	T	O	R	E	İ
T	K	O	A	G	Ö	Z	E	K	T	K
K	T	N	D	M	İ	K	İ	M	L	İ
E	U	A	B	K	S	A	R	K	İ	T
N	P	K	E	S	İ	M	E	R	U	K
T	İ	K	İ	D	K	Ş	Z	İ	İ	S
E	G	Ç	D	D	K	G	T	Y	İ	D
H	A	N	Ş	G	E	O	F	İ	O	Ö
Ü	L	Y	N	Y	Z	B	A	E	İ	Ç
İ	C	Ö	O	İ	K	N	P	K	Ç	L
H	E	Y	K	E	L	T	İ	R	A	Ş

Restore Eski ve değerli bir yapıyı onarıp eski durumuna getirmek.

Kesim Sınırlanmış, ayrılmış şey.

Konak Büyük ve gösterişli ev.

Dikit Mağaralarda tavandan damlayan kireçli suların katılaşmasıyla tabandan yukarıya doğru oluşan kalker birikintisi.

Sarkıt Mağaraların tavanında aşağıya doğru oluşan, genellikle koni biçiminde kalker birikintisi.

Kent Nüfusunun çoğu ticaret, sanayi, hizmet veya yönetimle ilgili işlerle uğraşan, genellikle tarımsal etkinliklerin olmadığı yerleşim alanı, şehir, site.

Han Yol üzerinde veya kasabalarda yolcuların konaklamalarına yarayan yapı.

Göze Su kaynağı.

Sikke Madenî para.

2. ETKİNLİK

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Gümüşhane, Karadeniz Bölgesi'nin neresinde yer almaktadır? Gümüşhane, Karadeniz Bölgesi'nin Doğu Karadeniz Bölümü'nün iç kesimlerinde yer almaktadır.
2. Gümüşhane'nin iklimi nasıldır? Karadeniz iklimi etkisi altındadır, bazı yerlerinde ise Doğu Anadolu iklimi görülür.
3. Gümüşhane'nin ilk yerleşim yeri neresidir? Süleymaniye Mahallesi'dir.
4. Tomara Şelalesi'ni diğer şelalelerden farklı yapan özellik nedir? Birçok noktadan kaynağını alan suların birleşerek akmasıdır.
5. Gümüşhane'de kış sporları nerede yapılmaktadır? Zigana Kış Sporları Turizm Merkezi'nde yapılmaktadır.
6. Kadirga Açık Cami'nin özellikleri nelerdir? Dünyada açık hava camisi olma özelliğine sahip tek camidir. Osmanlı döneminde yapılmıştır ve iki minaresi vardır.
7. Gümüşhane hakkında yeterli bilgiye sahip olduğunuzu düşünüyor musunuz? Neden? Evet, düşünüyorum. Çünkü bu metin sayesinde Gümüşhane'nin doğal güzelliklerini, tarihi yerlerini ve kültürel değerlerini öğrendim.

Gümüşhane

3. ETKİNLİK

"Gümüşhane" metni tür olarak nasıl bir metindir? Nedenleriyle birlikte yazınız.

"Gümüşhane" metni bilgilendirici bir tanıtım metnidir.

Çünkü metinde Gümüşhane'nin coğrafi konumu, tarihi yerleri, doğal güzellikleri ve turistik özellikleri hakkında bilgi verilmiştir. Okuyucunun bilgi edinmesi amaçlanmıştır.

4. ETKİNLİK

Metne iki farklı başlık öneriniz. Başlıkları ve bu başlıkları seçme nedenlerinizi yazınız.

Birinci başlığım:

Karadeniz'in Gümüş Şehri

Seçme nedenim:

Gümüşhane'nin hem adıyla hem de doğal güzellikleriyle parlayan bir şehir olduğu anlatılıyor.

İkinci başlığım:

Tarih ve Doğanın Buluştuğu Kent

Seçme nedenim:

Çünkü metinde hem tarihi eserlerden hem de doğal güzelliklerden söz edilmiştir.

5. ETKİNLİK

Metinde geçen aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Cümlelerdeki sayısal ifadelere dikkat ediniz.

“Kentin en yüksek noktası 3331 metreyle Abdal Musa Dağı.”

“Önemli bir diğer akarsu ise 320 kilometreyle Kelkit Çayı.”

Cümle içerisinde sayıları yazarak da gösterebilirsiniz. Fakat sayıların yazımı belirli kurallara bağlıdır. Sayıların harflerle yazılmış hâllerini ve sayıların harflerle yazılırken dikkat edilmesi gereken kuralları okuyunuz.

“Kentin en yüksek noktası üç bin üç yüz otuz bir metreyle Abdal Musa Dağı.”

“Önemli bir diğer akarsu ise üç yüz yirmi kilometreyle Kelkit Çayı.”

1. Kural: Birden fazla kelimeyle yazılan sayılar ayrı yazılır: yüz yirmi dört, bin otuz beş

2. Kural: Rakamla yazılmış bir sayıya gelen ekler, kesme işareti ile ayrılır.

Saat 12.20’de orada olacağım.

Bundan tam üç yıl önce 2010’da doğmuş.

3. Kural: Sıra sayıları yazıyla ve rakamla gösterilebilir. Rakamla gösterilmesi durumunda ya rakamdan sonra bir nokta konur ya da rakamdan sonra kesme işareti konularak derece gösteren ek yazılır.

Yarışı 2. olarak bitirdi.

Yarışı 2’nci olarak bitirdi.

4. Kural: Dört veya daha çok basamaklı sayıların kolay okunabilmesi amacıyla içinde geçen bin, milyon, milyar ve trilyon sözleri harfle yazılabilir.

Bu şehrin tarihi bin yıl öncesine dayanır.

Yeryüzü üzerinde 3 milyardan fazla insan yaşamaktadır.

5. Kural: Romen rakamları tarihî olaylarda, yüzyıllarda, hükümdar adlarında, tarihlerde ayların yazılışında, kitap ve dergi ciltlerinde, kitapların asıl bölümlerinden önceki sayfaların numaralandırılmasında, maddelerin sıralandırılmasında kullanılır.

I. Murat, V. Cilt, XV. Yüzyıl

Aşağıda verilen sayılardan birini harflerle yazarak cümle içinde kullanınız.

2.558 1000 XX

Okulumuz iki bin beş yüz elli sekiz yılında kurulmuş olsaydı çok eski olurdu.

Aşağıda verilen sayılardan birine ekler getirerek cümle içinde kullanınız.

478 3147 321

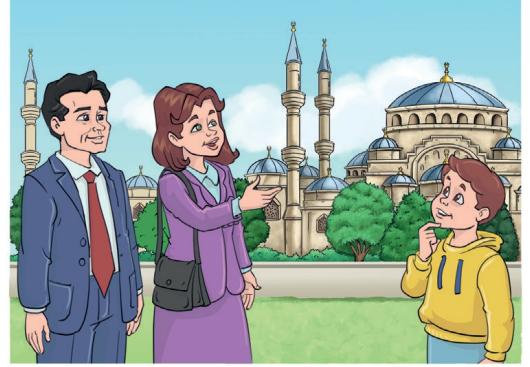
Kütüphanede 3147’yi aşkın kitap bulunuyor.

İçinde sıra sayılarının geçtiği bir cümle yazınız.

Resim yarışmasında 1’inci seçildim, çünkü tablomda gökkuşağı vardı.

6. ETKİNLİK

“Sonraki Derse Hazırlık” aşamasında edindiğiniz bilgiler doğrultusunda kültürümüzün geleceğe nasıl aktarılacağı hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz. Konuşmalarınızda nezaket ifadelerini kullanmaya özen gösterirken dilimize henüz yerleşmemiş yabancı kelimeler yerine Türkçelerini kullanınız.

7. ETKİNLİK

Aşağıdaki bilgileri okuyunuz.

MEKTUP NASIL YAZILIR?

- Mektup yazarken tercihiniz her zaman boş bir beyaz kâğıt olmalıdır. Çizgili, kareli kâğıtları mümkün olduğu kadar az tercih ediniz.
- Kâğıdın bir yüzünü kullanmaya özen gösteriniz, arka sayfaya geçmektense yeni bir kâğıttan devam ediniz.
- Tükenmez ya da dolma kalem kullanınız.
- Mektubunuzu tamamladıktan sonra imza atabilirsiniz.
- Mektup zarfı üzerinde yer alan kısımlarda sol üst köşeye gönderenin adı, soyadı ve altına adresi yazılır.
- Mektup zarfının sağ üst köşesine ise almış olduğumuz pulu yapıştırmanız gerekir.
- Mektup zarfının sağ alt köşesine ise alıcının adı, soyadı ve adres bilgileri yazılmalıdır.

Yabancı bir ülkede yaşayan hayalî bir arkadaşınıza yaşadığınız yerdeki tarihî eserleri, doğal güzellikleri, gelenek ve göreneklerinizi anlatacağınız bir mektup yazınız.

Mektubunuzu bitirdikten sonra tekrar okuyunuz. Gördüğünüz yazım ve noktalama yanlışları varsa bunları düzeltiniz. Mektubunuzu arkadaşlarınıza okuyabilir, isterseniz okul ya da sınıf panosunda sergileyebilirsiniz.

Yabancı bir ülkede yaşayan bir arkadaşınız varsa mektubu ona da gönderebilirsiniz.

SONRAKİ DERSE HAZIRLIK

Sınıfa millî bayramlarımız konulu bir şiir getiriniz.